

Netherlands first, America second

In een tijdspanne waarin de gemiddelde Nederlander alleen nog maar enthousiast van 'toverwoorden' als streaming, multiroom, compact, bedieningsgemak en maximaal geïntegreerd lijkt te worden, is het goed te weten dat er ook nog de heerlijke ongecompliceerde rust bestaat die vooral de ervaren Nederlandse audiomerken nog kunnen bieden. Onmachtig door hun vaak kleine schaalgrootte en veel beperktere financiële middelen om zich qua marketing te meten met de vaak door investeringsmaatschappijen ondersteunde buitenlandse firma's. Maar qua werkelijke productkennis, de verrassend grote innovatie en vooral de vaak indrukwekkend goede geluidskwaliteit, zeker (veel) meer onze aandacht waard! Hoeveel mooie producten we hierdoor ongemerkt aan ons voorbij laten gaan, bewijzen de gloednieuwe, tot de verbeelding sprekende Xanadu HRS80 weergevers van deze test.

Ondanks dat ik de perfectionistisch ingestelde IJsselmuidense luidsprekerfabrikant Xanadu al vele jaren aandachtig volg, heeft het toch nog tot de tweede helft van vorig jaar geduurd voordat het op dat moment net geïntroduceerde prestigieuze topmodel HRS100DSP, mij de ogen opende. Vooral omdat ik in diezelfde periode slechts enkele dagen daarvoor nog een bijzonder hoogstaande demonstratie van een paar extreem kostbare Amerikaanse collega weergevers had bijgewoond. Zoals verwacht waren die werkelijk enorm goed en op vele gehoormatige aspecten zelfs grensverleggend. Maar het kwam pas echt als een schok toen ik even daarna ontdekte hoezeer dit nieuwe Nederlandse meesterwerk der luidsprekerbouw met dit state of the art niveau wist mee te komen! Wanneer mij vervolgens ook nog wordt verteld dat deze HRS100 minder dan de helft van dat eerder beluisterde model zou moeten gaan kosten, is mijn verrassing helemaal compleet en sta ik werkelijk perplex. Maar 'ho, ho' denkt u nu vast. 'Ben je wel

helemaal lekker geworden?' Want ook zo'n 'konings' Xanadu kost immers een vorstelijke € 37.500,- per paar! Natuurlijk is dat nog steeds enorm veel geld en helaas voor maar weinigen weggelegd. Maar wanneer het prijskaartje voor de buitenlandse uitdager meer dan dubbel zo hoog blijkt te zijn en bij het door Xanadu gevraagde bedrag ook nog twee eigen Xanadu AMP500 eindversterkers en Trinnov St2 ruimte optimizer zijn inbegrepen, spreekt dat boekdelen over de prijs/prestatieverhouding.

Het creëren van een legende

Na deze verrassende en verfrissende eindejaars ervaring verstrijken er weer dagen, weken en maanden. Totdat Age zich eind 2016 zelf weer telefonisch meldt. Terwijl hij een mislukte poging doet net zo nuchter als altijd te zijn, merk ik al snel dat er dit keer meer achter zit. 'Hallo Werner met Age, hoe gaat het met je? Hier alles goed en lekker in de weer met allerlei leuke werkzaamheden. Zo heb ik onlangs een paar oude DS30 weer helemaal in de originele luister hersteld en is er zelfs weer een paar HRS100DSP verkocht'. Tsjonge Age, dat is inderdaad heel mooi nieuws. 'Dat is het zeker en vooral het feit dat dit kostbare model ondanks het ontbreken van de psychologisch aanzuigende (internationale) marketingkracht, zichzelf door zijn eigen kwaliteiten kan verkopen, stemt mij enorm blij en trots. Maar... (nu zwelt zijn stem langzaam aan tot stand jubelstemming) ik bel

je eigenlijk omdat ik jou als eerste de geboorte van nog een andere schitterende nieuwe Xanadu loot wil melden!' Even blijft het stil aan mijn kant terwijl ik razendsnel de onderliggende boodschap probeer te analyseren. Nogmaals proficiat, maar eh (ik zoek naar woorden om het tactisch te formuleren) je ontwerpt toch wel vaker nieuwe mooie modellen en daar bel je mij dan toch ook nooit over op? 'Maar dat is het nu juist' zegt Age, terwijl hij nu geen enkele moeite meer doet om zijn vreugde te onderdrukken. 'Ik heb een direct afgeleide van de HRS100 ontwikkeld en die is wel zo ontzettend goed gelukt dat ik er nu zelf hyper enthousiast over ben geworden!' Aangestoken door zijn enorme geestdrift schakelt ook mijn hart zich inmiddels naar de volgende versneling en begint langzaam het bloed in mijn oren aanzwellend te gonzen. Maar wat is het dan voor ontwerp? Vertel - want nu raak ik ook nieuwsgierig! 'Het gaat hier om de HRS80 en die is behalve een flinke maat kleiner, voorzien van andere verhoudingen en een deels andere luidsprekerbezetting 3x minder duur!' Wow, dat klinkt inderdaad heel goed Age. Maar eh, als dit nieuwe model 3x minder duur is, ontstaat er vast gehoormatig meteen een flinke afstand met jouw topmodel toch? 'Nee, dat is het hem nu juist! Natuurlijk heeft de HRS80 niet de impact en het extreme koppel in het laag van de veel grotere HRS100. Ook gaat het Xanadu topmodel verder in zijn schaalgrootte en de ultieme verfij-

ning. Maar het gat is veel kleiner dan je vooraf zou vermoeden en verwachten en daarbij heeft de HRS80 de immer lastig te omschrijven 'X-factor'. Het heeft een geluid, nee een gevoel wat ik nog nooit eerder in één van mijn modellen in deze mate heb weten te verwezenlijken. Ik zou het ook kunnen omschrijven door te zeggen dat dit model mij tot in het diepste van mijn kern weet te raken. Plat gezegd vind ik gewoon dat alles eraan klopt en alle parameters dusdanig samenvallen dat het zelfs mijn eigen streven heeft overtroffen!' Oké Age, nu begin ik pas echt nieuwsgierig te worden. Ik weet als geen ander hoe integer jij jouw luidsprekers ontwerpt en zonder misplaatst ego te werk gaat. Als jij met dit soort uitspraken en zelfs gevoelens op de proppen komt, moet het hier wel om een heel bijzonder product gaan. 'Dat klopt en daarom bel ik nu juist ook. Ik zou het namelijk erg op prijs stellen om je wederom hier in mijn showroom te IJsselmuiden met alle egards te ontvangen en daarbij net als bij de HRS100DSP, een test te schrijven over deze nieuwste bijzondere creatie, de HRS80'.

Vorbereiding

Hoewel ik er doorgaans fel tegenstander ben om producten op de eigen locatie van een importeur of fabrikant te bespreken wegens het ontbreken van gecontroleerde omstandigheden. Ben ik bij Age inmiddels al zo vaak in zijn overigens uitstekende luisterruimte over de vloer geweest, dat ik ook zijn ruimte als een afzonderlijke factor kan beschouwen en hierdoor de weergever zelf optimaal op waarde kan schatten. Het is zeker waar dat iedere ruimte een hele grote invloed op de gepresenteerde weergave heeft. Maar als je maar vaak genoeg veel verschillende weergevers en componenten (die je zelf ook goed kent!) in een bepaalde ruimte hoort, ben je na bepaalde oefening (en aanleg) heel goed in staat de ruimte invloeden als het ware uit het eindresultaat te filteren.

De Xanadu luisterruimte is met maten van 5,80 x 7,20 x 3,00 meter en dus bijna 42 m² oppervlakte, wat groter dan

de gemiddelde Nederlandse woonkamer. Toch komt de ruimte door de gezellige inrichting, grotendeels lekkere hoogpolige vloerbedekking in een donkere kleur en enkele noodzakelijke strategisch aangebrachte akoestische voorzieningen, helemaal niet kolossaal over. Ook de akoestiek komt op mijn oren als verregaand neutraal, licht gedempt (gelukkig niet tel!) en verder gewoon prettig en aangenaam zonder waarneembare pieken of dalen over. Prima dus!

HRS80

Na aankomst in IJsselmuiden en het gezellig bijpraten bij een mok koffie en een opmerkelijk grote gevulde koek (lekker!), is het weer tijd de immer sfeervolle luisterruimte te betreden. In eerste instantie lijkt er na mijn vorige bezoek niet veel te zijn veranderd. Maar nadere beschouwing leert dat er op en achter het audiorack, toch de nodige wijzigingen zijn doorgevoerd. Wat echter natuurlijk meteen opvalt, is dat de grote HRS100DSP's nu zijn vervangen door de gloednieuwe en veel handzamer vormgegeven HRS80. En 'wauw' wat een schoonheden zeg! Age heeft wat mij betreft zeker niet overdreven. Want

ook in mijn ogen toont het nieuwe model buitengewoon evenwichtig en qua verhoudingen bijzonder geslaagd. Net als bij de HRS100 blijkt ook de HRS80 ten opzichte van de voorgaande Xanadu generaties, over de prachtig rondlopende zijwangen te beschikken. Feitelijk zijn het 22 mm dikke zijpanelen die zijn opgebouwd uit 3 mm dikke laagjes berkenmultiplex. Deze worden vervolgens gezamenlijk verlijmd en tenslotte geperst tot een zeer solide en resonantiearm geheel. Feitelijk op precies dezelfde wijze als ook de ronde kastdelen van bijvoorbeeld de Bowers & Wilkins 800 D3 serie worden vervaardigd. Alleen in geval van Xanadu niet uitgevoerd met een kostbare honderd tons pers, maar met het meer traditionele vakmanschap van een plaatselijke meubelmaker en tientallen muurvast aangedraaide lijmklemmen. Een duidelijk kenmerk dat hier niet de zoveelste willekeurige (high-end) luidspreker uit de grond is gestampt, is het gebruik van kostbare Multiphysics Modeling Software. Het zal voor u vast niet als een verrassing komen dat grote en kapitaalcrachtige ondernemingen als bijvoorbeeld Bowers & Wilkins, KEF, Dynaudio, Focal, maar ook Magico, TAD

en YG, dit soort hulpmiddelen inzetten om in ieder geval in technische zin optimale ontwerpen te verkrijgen. Toch blijft het luisteren om het filter daadwerkelijk 100% optimaal af te stemmen, ook dan nog steeds onontbeerlijk. Age: 'Het mooie van Multiphysics Modeling Software is dat je vooraf al veel eigenschappen kunt visualiseren en al in het voorstadium kunt aanpassen. Dit voorkomt veel ellende en kosten achteraf en zorgt uiteindelijk voor een betere luidspreker. In de luister- en afstemfase maak je tenslotte het belangrijke onderscheid of een weergever (zeer) goed of uitzonderlijk goed wordt. Zelfs hele kleine aanpassingen kunnen een wereld van verschil maken.'

Techniek

Hoewel bij een eerste oogopslag veel van de bij de HRS80 gebruikte luidsprekerunits hetzelfde lijken als die van grote broer HRS100, blijkt dit niet te kloppen. Alleen de 18 cm keramische middenunit en de 19 cm lange bandtweeter van dit 3-weg basreflex systeem (de HRS100 bezit een gesloten kast) zijn identiek. De rest van de in totaal vijf gebruikte units zijn specifiek voor dit model gekozen. Zo worden voor het laag in de HRS80

►NEXT

twee woofers met een hardpapieren conus van ieder 22 cm in een push-pull configuratie aan beide zijdes van de kast toegepast. Hierdoor is er maximale laagcontrole en extensie bij zo min mogelijk kasttrillingen. Bijzonder is dat de achterzijde van een band-tweeter van 11 cm lengte is voorzien. Volgens Xanadu is dit vooral bedoeld om de weergave net een streepje meer lucht, ambiance en tastbaarheid mee te geven. Wat mij aan de HRS80 vanaf het eerste moment in positieve zin opvalt, zijn de aantrekkelijke maten van 111,5 cm hoogte, 20 cm (tot 27,5) breedte en 41,7 cm diepte. Daarmee is dit model nog steeds geen kleine weergaver, maar zijn het wel afmetingen die naast een gezond portie 'audiofiel' aantrekkingskracht, ook in nagenoeg iedere huiskamer een passende plaats zal kunnen vinden. Al helemaal doordat naast de passieve uitvoering, dit model ook met actief laag en (Trinnov) DSP inregeling voor de gebruikte (luister-) ruimte kan worden uitgerust. Hoewel bovengemiddeld goed voor deze prijsklasse, kan aan het rendement van 89 dB, de bi-wiring aansluitingen aan de achterzijde en het frequentiebereik van 34 Hz - 20 kHz binnen 3 dB, eigenlijk weinig tot niets worden afgeleid van wat je zelf ervaart als er een HRS80 speelt. Van groter belang, zeker voor wie met buizenversterkers speelt, is dat iedere Xanadu altijd vriendelijk is voor dit type versterking en een vlak impedantieverloop biedt. Afsluitend worden

de modellen standaard met de bekende Soundcare Jupiter spikevoeten geleverd. Deze voeten zijn niet alleen uniek doordat ze spikes bieden maar dan voorzien van een vaste onderlegschiif, maar ook doordat ze in dit specifieke geval de weergevers op precies de juiste (afgestemde) hoogte houden. Want de baspoort is bij dit model aan de onderzijde aangebracht. Al met al een ontwerp wat mij ontzettend nieuwsgierig naar de luisterindrukken maakt!

Vorbereidingen

Zoals ik tot op heden bij iedere Xanadu demo heb meegemaakt, is ook dit keer de opstelling en configuratie van de gebruikte apparatuur weer tot in het kleinste detail verzorgd. Daarbij zijn de weergevers tot op de laatste millimeter nauwkeurig opgesteld en het is een erg prettig gevoel dat Age dit bij aankoop ook persoonlijk bij u thuis zal gaan doen! Zowel in de passieve als de in deze test gebruikte actieve laag variant met Hypex klasse D versterkingsmodule (voor iedere woofer één) en voldoende vermogen. Mede door mijn test van de HRS100DSP, heeft Age het medium cd weer herontdekt! Een buitengewoon verheugende ontwikkeling want juist op dit zeer hoge niveau mag een cd-speler van goed kaliber eigenlijk niet ontbreken. In dit geval gaat het om een fraaie Burmester 102 speler. Een apparaat dat zowel visueel als gehoormatig een goede aanvulling vormt op de inmiddels al vele jaren door Age als referentie

gebruikte Burmester 032 geïntegreerde versterker. Hij is trouwens om meerdere redenen verzot om dit prestigieuze Duitse merk. Age: 'Burmester is gewoon helemaal mijn merk. Alles klopt en functioneert altijd probleemloos. Daarbij is er nooit uitval, is er geen onnodige gecompliceerdheid, zijn de apparaten prachtig gebouwd en ultra stabiel. Wat ik er verder ook voor weergevers op aansluit, de klank blijft boven alles heel verfijnd en bovengemiddeld neutraal van karakter. Een weergave die precies het mooie midden houdt tussen een hoog oplossend vermogen, de gewenste neutraliteit en een natuurlijk gepresenteerde muzikaliteit.' Als laatste is nog vermeldenswaardig dat de dit keer gebruikte luidsprekerkabels een eigen prototype zijn wat later dit jaar op de markt zal komen. De overige kabels in de keten zijn van de eveneens Nederlandse fabrikant Van den Hul.

Luisteren

Om weer te wennen aan de set en opstelling, luisteren we eerst naar een aantal nummers uit werken (klassiek, pop en jazz) die Age zelf na aan het hart heeft liggen. Daarbij maakt hij de opvallende opmerking dat hij binnen zijn naar ultieme controle en realisme strevende context, de HRS80 net een tikje voller, rijker en 'muzikaler' dan de voorgaande modellen heeft afgestemd. Terwijl ik zelf luister begrijp ik al snel wat hij bedoeld. Want terwijl de grotere HRS100DSP al dat extra wooferoppervlak slechts achteloos hoeft in te zetten, wil hij ook graag de meer compacte HRS80 deze indruk geeft. Enerzijds dient hier de zorgvuldig afgestemde basreflex opzet voor, maar ook in de rest van de harmonische opbouw en het tonale spectrum is net wat meer body en natuurlijke zachtheid waar te nemen. Maar het is allemaal zo subtiel en smaakvol gedaan dat het netto eindresultaat vooral pure muziek is! Ik bedoel daarmee dat wat ik bij Age en deze nieuwste super Xanadu waarneem, wel zo extreem gerijpt en geperfectioneerd is dat het de muziek totaal niet meer in de weg zit. Ik weet dat het lastig is om de ware betekenis van deze woorden goed tot u door te

laten dringen, maar het is mijn manier om te zeggen dat hier de reproductie perfectie griezelig dicht wordt benaderd. Om het concreter te maken is de weergave om te beginnen in letterlijk ALLE parameters één sluitend geheel. Dus van het diepste laag, tot het hoogste hoog lijkt het of alles met één enkele stem spreekt. Geen verdikking, niets dik of dun, geen hardheid of hoorbare compressie, geen pieken of dalen, geen verschil in timbre tussen de papierconussen voor het laag, keramiek voor het midden en bandtweeter(s) voor het hoog. Let wel, als u mijn verhalen regelmatig leest, weet u ook dat ik eigenlijk altijd wel bepaalde kritiek heb op de combinatie van een bandtweeter met conusunits. Het kan in eerste instantie naadloos lijken, maar je hoort vroeg of laat altijd dat de timbres en snelheid in het hoog niet dezelfde aanwezigheid en vulling hebben als de rest van het spectrum. Parameters die mij altijd heel snel gaan storen omdat ze afwijken van het streven naar realisme en je daarbij tenslotte met een te duidelijk waarneembare eigensignatuur blijft zitten. De Xanadu HRS100 was eigenlijk het eerste model waarbij ik deze nadelen nagenoeg niet meer kon waarnemen. Alle klankmatige parameters waren dermate goed in het totaalgeluid geïntegreerd, dat ze de totaaleigenschappen voor het eerst niet meer wisten aan te

tasten! Met de goedkopere of beter gezegd minder kostbare HRS80, is het Age nu zelfs gelukt om deze implementatie helemaal akoestisch onzichtbaar te krijgen! Een waar huzarenstuk. Toch blijkt dit bij langer luisteren en gewenning aan het systeem zelfs nog pas het topje van de ijsberg te zijn. Want deze geweldenaar met zijn woonkamervriendelijke afmetingen, blijkt dus ook in alle andere parameters de perfectie dicht te kunnen benaderen. Afgrondig, zeer strak en gedefinieerd laag? Check. Gelijkmatische tonale balans ongeacht het volumenniveau? Check. Volledig ontbreken van hardheid, compressie, kleuring, versmering ongeacht de complexiteit van de muziek en het volumenniveau? Check. Loskomen van de kast, gelaagde 3D ruimte presentatie, rotsvaste afbeelding in de luisterruimte ongeacht zitplaats? Check en last but not least een zo hoog mogelijk realisme met zo min mogelijk reproductie kenmerken - kortom het gevoel te hebben naar echte muzikanten in de opnamelocatie te luisteren? Wederom Check! Oké de perfecte speaker op deze aardbol dus? Nee, nog steeds niet - maar wel binnen zijn afmetingen één van de meest overtuigende pogingen die ik tot op heden heb gehoord.

Muziekvoorbeelden

Na al deze beschouwingen wordt het

de hoogste tijd om mijn eigen meegebrachte muziek (op cd) af te spelen. Het eerste album is meteen al een heel bijzondere. Het gaat namelijk om het klassieke werk *Magnificat* uitgevoerd door het uit Noorwegen afkomstige Nidarosdomens jeugdkoor, Trondheim solisten en kerkorgel. Deze opname op het Noorse 2L label is behalve als download, ook verkrijgbaar in een Blu-ray Pure Audio disc/sacd 'pack'. Daarmee kunt u deze muziek naast 'low res' PCM stereo voor de cd laag en sacd, ook in 5.1 DTS en zelfs 9.1 Auro-3D afspelen! Toch heb ik deze muziek vooral gekozen vanwege zowel de schitterende uitvoering die klinkt als filmmuziek en de prachtig nuchter, transparante en realistisch geregistreerde opname zonder enig bombast. Op de HRS80 weergegevers komt deze super surroundregistratie zelfs in stereo al over als meerkanaals. Het koor met solisten heel precies en toch nauwkeurig in de ruimte geplaatst. De strijkinstrumenten daar net nog mooi voor en het kerkorgel daarboven. Dat zelfs het diepste laag geen valse nadruk of ongewenste kleuring bezit, is op alle werken perfect waarneembaar. Zelfs wanneer sopraan Lisa Granden Berg voluit gaat bij haar luidste en hoogste uithalen, ontstaat er geen moment van hardheid of onprettige druk op de oren. Integendeel zelfs. Want als een systeem zo volmaakt in balans speelt als deze ■■■NEXT

opstelling bij Xanadu, dan gaat recenseren al heel snel over in puur genieten en maximale beleving. Om nog even bij klassieke muziek te blijven ga ik verder met het eveneens schitterende album *La Folia* van ster viola da gamba speler (beenviool met de gitaar als oorsprong) Jordi Savall. Zoals ik al min of meer verwacht voor zo'n topweergever, hoor ik inderdaad meteen al bij de eerste muziknoten de typerende klank van deze virtuoze muzikant en zijn Alia Vox label. Heel bezielend en meeslepend, veel enthousiasme in het spel, prachtig geregistreerde zaalakoestiek met fraai aangezette klankkleuren en dynamisch soms behoorlijk direct en confronterend. Vooral dat laatste weet de HRS80 heel goed uit te dragen, wat deze aanstekelijke muziek een nieuwe mate aan doorluisterbaarheid en ontspanning biedt. Hoewel we uiteraard nog veel meer muziek hebben gedraaid, wil ik op papier voor deze test afsluiten met de *Oxygene Trilogy* van synthesizer virtuoos Jean-Michael Jarre. Op deze uit drie cd's bestaande speciale editie bestaat uit *Oxygene 1, 2 en 3*, is prachtig de evolutie en inspiratie van Jean-Michael door de jaren heen te volgen. Hoewel ik veel remasters vaak juist slechter dan beter vind, valt er over remastering niets

dan positiefs te melden. Zeker op een goed systeem met zeer hoog oplossend vermogen en evenwichtig frequentiebereik zoals hier nu in IJsselmuiden staat opgesteld, komt het heerlijk 'ouderwetse' gevoel wat de analoge keyboards op weten te roepen enorm goed tot uiting. Van allerlei geluidjes die geheel onafhankelijk in 3D door de luisterruimte vliegen, tot de massale gelaagdheid en klankkleuren die gezamenlijk de onmiskenbare Jarre sfeer oproepen. Op de Xanadu HRS80/Burmester combinatie is het nu letterlijk een feest der herkenning en emotionele diepgang. Tijdens één van de vele climaxen neemt de muzikale spanning zelfs dermate toe dat we elkaar op een bepaalde moment aankijken en tegelijkertijd 'Wauw' zeggen. Wat kun en mag je nog meer verwachten?

Conclusie

Wat een fantastisch Nederlands product en wat een triomf voor het toch Nederlandse Xanadu! Dit is binnen zijn prijsklasse en ruim daarboven de 'speaker to beat' voor dit moment. Nee, niet voor de muzikliefhebber die zijn muziek geheel naar eigen smaak en behoefte wil beïnvloeden en 'inkleuren'. Maar meer voor de muzikliefhebber die

zo min mogelijk afstand tot de werkelijke uitvoering wil horen. Feitelijk de muzikanten en hun muziek wil ervaren zoals het ook ter plaatse bij de opname zou hebben kunnen klinken en dat in combinatie met alle mogelijke muzikale informatie die daarbij maar aanwezig is. De gerijptheid van dit concept is zo goed en dermate hoog, dat ik hier niets anders dan mijn hoogste waardering voor kan uiten. Dat het systeem daarbij passief zonder ruimtecorrectie of zelfs basactief voor een ruimte in te meten is, maakt het voor minder optimale luister ruimten alleen nog maar mooier. Voeg daarbij tenslotte de schitterende vormgeving, topklasse materiaalgebruik, vele afwerking- en configuratievarianten en een prijsstelling waar de Amerikaanse high-end concurrentie het schaamrood op de kaken van zal krijgen en het is daadwerkelijk Netherlands first, America second!

Tekst & fotografie: Werner Ero

PRIJS
XANADU HRS80 € 13.500,- PER PAAR

XANADU LUIDSPREKERSYSTEMEN
TEL: 06-17413232
E-MAIL: INFO@XANADUSPEAKERS.NL
WWW.XANADUSPEAKERS.NL